

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2 "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzamili obvezni
medolj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 186 — Štev. 186

NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 23, 1941 — TOREK, 23. SEPTEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

NEMCI V UKRAJINI VSTAVLJENI

NEMCI PRAVIJO, DA SO POTOPILI DVE VELIKI BOJNI LADJE V BALTIKU. — MOLČIJO O RUSKIH USPEHIH PRI SMOLENSKU

Četudi je položaj v Ukrajini za Ruse še vedno zelo resen, vendar so bili nemški prednji oddelki, ki so prodirali proti baze-nu Doneca, južno od Harkova vstavljani.

Poročilo iz Moskve pravi, da se ruska armada, ki je obkoljena vzhodno od Kijeva, silovito bje z Nemci.

Pred Odeso so Rusi zopet zavzeli 12 vasi ter zelo važno strateško cesto severo zahodno od obleganega mesta. Na tem kraju je bila zopet uničena ena rumunska divizija; Rusi so tudi iz zasede napadli močan nemški motorizirani oddelek in ga uničili.

Rusi napredujejo pri Smolensku

Na osrednji fronti pri Smolensku so včeraj Rusi napredovali nad 20 milj proti severozahodu od Jelene, so uničili 43. nemško infanterijsko divizijo ter povzročili velike izgube 24. diviziji.

Rusi tudi poročajo, da so pričeli močno protiofenzivo južno od jezera Ilmena. Zasedli so neko zelo važno višino in obkolili nek močan nemški edelek.

Pred Leningradom pa izgleda, kot da se morajo Nemci braniti. Jugovzhodno od Leningrada so Rusi dosegli velike uspehe ter so vjeli dva nemška polkovnika. Tudi višje proti severu so bili Rusi uspešni in so vjeli večje število Nemcev. V soboto so ruski letalci izstrelili 22 nemških aeroplanov, sami pa so jih izgubili 21.

Gospa Simović v Londonu

London, 17. sep. (JCO). — Soproga predsednika jugoslovanske vlade ga. Dobrica Simović je prispela danes iz Združenih držav v London.

Mehiški učitelji in politika

Mehiški predsednik Manuel Avila Camacho je odredil, da se po 30. septembru mehiški učitelji ne smejo več vmešavati v politiko. V Mehiki je nad 80 tisoč učiteljev, ki so bili dosedaj v političnem pogledu izredno aktivni.

To je storil predsednik na pritisk mehiških konservativcev, ki že časih zahtevajo, da se mehiški učitelji dosti bolj brigajo za komunistično politiko kot pa za vzgojne probleme dežele.

S svojo najnovejšo odredbo je Camacho dokazal, da je njegov cilj res — srenja pot v politiki.

Eksplodizija v rafineriji olja v New Jersey

V rafineriji olja Standard Oil Company v Elizabethtown, N. J., je nastala ponoči močna eksplozija, kateri je sledil požar, ki so ga pa k sreči kmalu pogasili. Vzrok eksplozije ni znan.

Mobilizacija novozelandske milice

Nova Zelandija namerava "trajno mobilizirati" za domačo obrambo šestino svoje milice. Parlament je tozadavni sklep soglasno odobril.

Nemci naštevajo svoje uspehe

Nemško vrhovno poveljstvo naznanja naslednje uspehe v bojih z Rusi: vzhodno od Kijeva so obkoljene štiri ruske armade; otok Oesel v Baltiku se nahaja v nemških rokah; Leningrad je oblegan; Krim je odrezen od celine; močne motorizirane armade se valijo na Krim, proti Harkovu in v Donecov bazen zahodno od Kronstadta ste bili zadeti in hudo poškodovani bojna ladja Oktobrskaja Revolucija (23 tisoč ton) in težka križarka Kirov (8.800 ton) in neka druga velika križarka je bila štirikrat zadeta. V Črnem morju pa so Nemci potopili eno rusko težko križarko, dva rušilca, eno matično ladjo za aeroplanne in 9 tovornih parnikov.

"Knox in Stimsona je treba odstaviti!"

V Denver, Colo., se je vršilo veliko zborovanje America First Committee, na katerem je zahteval bivši wisconski governor Phillip La Follette takojšnjo odstavitev mornarškega tajnika Knoxa in vojnega tajnika Stimsona. Očitaj jima je, da skušata prekršiti ustavno določbo, ki poverja izključno le kongresu pravico napovedi vojne.

Maščevanje nacijev

Iz Santiago v republiki Čile le poročajo, da je nek neznanec z nožem napadel Isidora Rivas, člana najvišjega sodišča, kateremu je bilo naročeno preiskati delavnosti nacističnih organizacij v Chile.

Napad se je završil v sodniškem stanovanju. Napadalec je Rivas težko ranil na obrazu, nato pa brez sledu pobegnil.

Umorjeni se mu je prikazoval v spanju

Iz mesta Lincoln v Nebraska poročajo, da se je zastrupil 27 letni kaznenec Harold Malnberg, ki je bil pred sedmimi leti obsojen na dosmrtno ječo zaradi umora trgovskega potnika Russella Goodwina. Strup je dobil v fotografskem laboratoriju v pritličju jetnišnice.

Warden Neil Olsen je izjavil: — Malmberga je preganjala vest. Večkrat mi je pripovedoval, da se mu skoro sleherno noč prikaže umorjeni v sanjah; sede na rob njegovega ležišča ter mu začne očitati. Večkrat mi je zatrjeval, da tega ne more več prestajati in da

AMERIŠKI PARNIK POTOPLJEN

Državni department je naznanil, da je bil v petek med Groenlandijo in Islandijo potopljen ameriški parnik Pink Star, ki je vozil pod panamsko zastavo. To je prvi ameriški parnik, ki je bil potopljen, odkar je predsednik Roosevelt izdal povelje boj. ladjam streljati in na vsako nemško ali laško bojno ladjo, ki bi jo zagledale v "obrambnih vodah."

Na kak način je bil Pink Star potopljen, ni bilo povedano, toda potopljen je bil samo 45 milj od kraja, kjer je bil torpediran tovorni parnik Montana. Tudi ameriški rušilec Greer je nemška podmornica napadla blizu Islandije.

Na parniku Pink Star ni bilo nobenega ameriškega mornarja, temveč so bili pomorščaki drugih narodnosti in jih je bilo 43. Poročilo tudi ne pove, ako so bili mornarji rešeni, ali so bile ameriške bojne ladje blizu in če so napadalo ladjo pričele zasledovati.

Pink Star je odplul iz New Yorka 3. septembra s "splošnim tovorom." Povedano ni, ali je bil namenjen na Islandijo, v Anglijo, ali pa v Arhangelsk. kamor pošiljajo Združene države vojne potrebščine Rusiji.

"NOBENEGA PREDČASNEGA MIRU!"

To je načelo ameriškega podpredsednika Wallace-a. — Preureditev sveta v demokratičnem smislu je cilj vnanje politike.

Ob praznovanju stoletnega obstoja Fordham univerze je govoril v New Yorku ameriški podpredsednik Henry Wallace ter rekel, da ameriški narod želi, da bi bil čimprej sklenjen mir v starem svetu, napačno bi pa bilo, če bi bil mir sklenjen predčasno ter bi nosil v sebi kak tretje, še strašnejše svetovne vojne, ki bi izbruhnila za časa sedanje generacije.

Hitlerjeva vlada skuša ustanoviti nekakšen novi red, v katerem bi ne imel posameznik nobene besede in nobene veljave. Tudi Wallace čuti potrebo ustanovitve novega reda, ki bo temeljil na svobodninah, katere je proglasil predsednik Roosevelt, ter na mirovnem programu, ki sta ga sestavila Roosevelt in Churchill.

Ko bo končana vojna in bo izginil strah pred novo vojno, bo narodom potrebna svobodna izmenjava blaga ter pravično krščansko vodstvo, kar je pa

mogoče doseči edino z ves svet obsegajočo organizacijo narodov.

— Hiša, ki jo gradi Hitler, — je nadaljeval Wallace, — je zgrajena na pesku, in že je začel pihati veter, kateri jo bo podrli, dasiravno zaenkrat ne more nihče uganiti kdaj se bo to zgodilo. Zgradba se bo pa zato počrila, ker je gradbenik Adolf Hitler prezrl, da morejo tvoriti temelj katerekoli državne gradnje le postavne potrebe človeške narave.

— Leta 1933 je naš predsednik pozval 54 vlad po vsem svetu, naj v svrhu zajamčenja svetovnega miru začno razoroževati. Hitler je pa začel producirati še več topov. Predsednik Roosevelt je velik prijatelj miru, s tem pa še ni rečeno, da je pacifist. Začel je torej graditi ladje, kar bo imelo odločilen vpliv na izid boja na Pacifiku in Atlantiku.

"Vlada" gen. Nedića in nacijska propaganda

Jugoslovansko poslaništvo v Washingtonu sporoča:

"Vesti o 'vladi' generala Nedića, ki ga imenujejo vojvoda, so samo večje laži nacijske propagande, da bi se ustvarila napačna slika o položaju.

"To so samo premetene laži nacijske propagande z namenom, da bi se razširile znatne o resničnem stanju v Srbiji."

"V Beogradu ni bilo nobenih sprememb v načinu uprave in tam še vedno vladajo nemški oblastniki. General Nedić in ostali načelniki oddelkov samo izvršujejo povelja, ki prihajajo od nemških oblastnikov, ki so edina politična oblast v Srbiji."

— Poroča J. Č. O.

si bo ob prvi ugodni priliki vzel življenje. Kako je mogel izmakniti iz laboratorija strup, mi je zagonetka.

Mornarji kljubujejo zvezni vladi

Oblasti so zasegle tri ladje, na kate rih so mornarji zastavkali, kar pa nikakor ni preplašilo njihove unije. — Stavka pri Ford Instrument Company.

Zdi se, da spor, ki se je pojavil med Seafareres International unijo (AFL) ter vodstvom Alcoa Steamship Company, ne bo še tako zlepa končan.

Kot znano, zahtevajo mornarji zaposleni na ladjah te družbe, znatno večji bonus za slučaj, da jim bo treba odpluti v nevarna vodovja.

Naprej so zastrajkali na treh ladjah, "Alcoa Banner", "Alcoa Trader" in "Alcoa Scout."

Ker vlada potrebuje te ladje za prevoz vojaškega materiala na Zahodno indijsko otočje, jih je enostavno zasegla.

Unija se pa ni dala opasiti. Ko se je razširilo poročilo o zasežbi, so zastavkali mornarji na treh nadaljnjih ladjah.

Vsled stavke je dozdaj posredno ali neposredno prizade-tih devetnajst ladij. Mornarji so dobivali goslej 60 dolarjev bonusa, zahtevajo pa, naj se jim vboodče ta vsota zviša na 250 dolarjev.

V naslednjem navajamo nekaj nadaljnjih poročil iz delavskega sveta:

— Delavci pri Ford Instrument Company v Long Island City, L. I., N. Y., bodo zastrajkali. Zahtevajo višjo plačo in izboljšanje delavskih razmer. Unija jim je dala dovoljenje za štrajk.

Družba izdeluje instrumente za letala. Zaposlenih ima vsega skupaj nad tritisoč delavcev.

Stavka delavcev, zaposlenih na vlačilcih Great Lakes Towing Company v Clevelandu, je bila preprečena.

Obe stranki sta sklenili predložiti svoje zahteve obrambnemu posredovalnemu uradu.

V okolici Hazletona, Pa., še vedno štrajka dvajset tisoč premogarjev, ki pravijo, da se ne vrnejo prej na delo, dokler unija ne prekliče svoje odredbe glede zvišanja mesečnih assementov.

V ponedeljek so se agitatorji odpravili v sosednje naselbine z namenom, da dobe na

AVSTRALIJA JE V TEŽKI KRIZI

Avstralski ministrski predsednik priporoča prilagoditev angleške vladne politike ameriški politiki.

Pred avstralskim parlamentom je razpravljaval avstralski ministrski predsednik Arthur Fadden o politiki na Daljnem iztoku, ki se prav posebno tiče Avstralije.

Fadden je izjavil, da se Anglija za to politiko precej zadržuje, še dosti bolj je pa vsled nje prizadeta Avstralija, ker je v neposredni bližini države, katere že dolgo let kali mir na Daljnem iztoku.

S tem je mislil Japonsko, katera hoče v vse smeri razširiti svojo oblast.

— Avstralija, — je dejal Fadden, — preživlja težko krizo. Dobro se namreč zaveda dejstva, da bo prisiljena prej ali slej braniti svoje lastne meje.

Po Faddenovem mnenju je v Anglijo največjo važnosti, če prej ali slej popolnoma prilagodi svojo vnanjo politiko a-

meriški vnanji politiki. Sodelovanje med obema deželama je treba še povečati.

Najnovejše povelje, ki ga je dal ameriški predsednik Roosevelt ameriški mornarici, bo imelo silen vpliv na potek sedanjih vojne.

— Predsednik se le v enem oziru ni dovolj jasno izrazil, — je dejal Fadden, — namreč glede "ameriškega obrambnega vodovja". V tem pogledu bi morala biti Rooseveltova označba dosti bolj točna.

Glede splošnega vojnega položaja je Fadden precej optimističen. Posebno občuduje odpor, ki ga nudijo Rusi Nemcem. Nemci, ki so mislili, da bo njihova kampanja proti Rusiji v teku nekaj tednov uspešno zaključena, so prisiljeni pripravljati se na zimsko vojno.

Nemška kultura za slovanske žene

Newyorški dnevnik Times poroča:

Nemške vojaške oblasti v zasedenih krajih Jugoslavije so postavile posebne urade za spolno življenje nemških vojakov. Nemški častniki in vojniki hodijo od hiše do hiše in popisujejo posebno lepa dekleta in žene. Nemci "spolno hrano" takoj odpeljejo v urad ter jim na zapestje pritisnejo črki "M M"; to je "vojaško deklet". Edina njihova rešitev je — samomor.

svojo stran še več premogarjev. Stavka traja že nad štiri najst dni.

Prodaja obrambnih bondev in znamk

Zakladniški urad v Washingtonu nas je obvestil, da se je prodaja obrambnih bondev in znamk v avgustu povečala za 30 odstotkov nad prodajo v juliju.

Odkar se je prodaja pričela 1. maja t. l., je bilo v posameznih mesecih prodanih za naslednje vsote:

Maj	—	—	3,475,070
Junij	—	—	2,802,345
Julij	—	—	3,288,383
Avgust	—	—	4,453,748

Obrambne znamke so bile prodane naslednje:

Po:	Število:	Vrednost:
10c	2,665,715	\$ 266,571.50
25c	10,130,891	\$2,532,722.15
50c	1,220,739	\$ 610,369.50
\$1.00	765,225	\$ 765,225.00
\$5.00	55,772	\$ 278,860.00

VZROK, DA NE MORE SLUŽITI V AMER. VOJSKI

Samuel Isenberg, ki je star 35 let in živi v McKees Rocks, Pa., ima ženo in 12 otrok v starosti od 17 mesecev do 18 let in je zaposlen pri Fordu. Njegova prošnja za vstop v armado je bila odklonjena, ker mora skrbeti za tako številno družino.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lapek, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za štiri leta \$12.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za tiskarstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1243

POMORSKA VOJNA

Izza 16. septembra so Združene države z Nemčijo in
Italijo v nekakšni pomorski vojni. To sicer ni prava vojna, ni
niti polovična vojna, toda vojna je vendarle.

Odredil jo je predsednik Roosevelt v svojem zgodovins-
kem govoru dne 11. septembra ter pomeni začetek novih raz-
vojov.

S svojo zgodovinsko napovedjo je predsednik pomaknil
precej naprej kolo zgodovine. Odločitev ni padla kar tja ven-
dan, pač je bila posledica nemškega napada na ameriški
parnik "Robin Hood".

Že takrat je bilo jasno, da bo posoda ameriške potrpež-
ljivosti ktnalno prekipela.

Obstreljevanje ameriškega rušilca "Greer" in nekaterih
drugih ameriških trgovskih parnikov je pa ukresalo iskro. In
sledilo je povelje predsednika, vrhovnega poveljnika ameriške
armade in mornarice: — Ameriške bojne ladje naj streljajo na
vsako, nacijsko ladjo, ki jo srečajo na morju.

To povelje je izredno velikega političnega pomena. —
Vkratkem ko treba natančno določiti, katero vodovje smatra
Amerika za svojo interesni sfero. Kje smejo pluti ameriške
ladje?

Predvsem si bodo Združene države zajamčile svobodno
morsko pot do Islandije ter mogoče tudi do Irske in Anglije.
To bo potemtakem nekakšen razširjen ameriški konvojski sis-
tem, časi beseda "konvoj" ni omenjena v odredbi.

Potek bodočih dogodkov je jasen. Hitler ne more več
nazaj. Blokada Anglije ne more opustiti ter dovoliti Ameriki
neovirano pošiljanje vojnega materiala, pač pa zapovedati
svojim submarinom in rušilcem streljati na ameriške ladje.
In tako bodo nacijski nekega dne potopili prvo ameriško kri-
žarko. Pojavil se bo položaj, kakršen je vladal od januarja do
aprila 1917.

Hitler nima navade napovedati vojne, in tudi Roose-
velt je ni napovedal. To seveda ne spada v njegov delokrog,
kajti vojno lahko napove edino kongres.

Roosevelt je pa nastopil proti Hitlerjevi osvojevalni
politiki z vojaško akcijo, katera se faktično nič ne razlikuje
od vojnih dejanj.

Notranje politične podrobnosti te akcije so zanimive,
dasi nimajo vpliva na razvoj svetovne zgodovine.

Napoved vojne je torej stvar kongresa. Sicer pa ameri-
ška totalna vojna ni potrebna in ni primerna. Pa tudi mogo-
ča ni.

Združene države se namreč v vojaškem pogledu šele
pripravljajo. Ameriška armada se še ustvarja. Najbrž bo po-
teklo še leto dni, predno bo pripravljena za kakšno večjo ak-
cijo. Mornarica je pa razvita do popolnosti in istotako tudi
zračna sila.

Zaenkrat se še ne ve, če bo treba poslati ameriško eks-
pedicijsko armado v Evropo. V to svrhu bi bilo treba seveda
kongresnega dovoljenja oziroma vojne napovedi. Vse druge
akcije je mogoče predsedniku samemu odrediti kot vrhovne-
mu poveljniku ameriške oborožene sile. Taki slučajji niso v
ameriški zgodovini redek pojav.

Začni tak slučaj je predstavljala Wilsonova ekspedi-
cija v Mehiko leta 1916.

Tudi v sedanji svetovni krizi mora predsednik kazati
pot.

Kam vodi ta pot, je jasno. Cilj bo dosežen navzlic vse-
mu nasprotovanju Lindberghove in Wheelerjeve ter drugih
zavednih in nezavednih prijateljev nemškega nacizma.

Gozdni požari pod kontrolno

Gasilec iz države Maine in
New Hampshire se je posrečilo
omejiti gozdni požar, ki je o-
grožal mesto South Berwick v
Maine.

Gorelo je na šeststo akrov
gozda in zaradi suše se je o-
genj kaj naglo širil.

Gasilec so izklopali na sever-
ni strani mesta South Berwic-
ka široke jarko. Bila je skraj-
na sila, kajti ogenj je že ogro-
žal mestno bolnišnico.

Rojake prosimo, k o
pošljajo za naročnino,
da se poslužujejo —
UNITED STATES
OSTROMA
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Borbe trajajo po vsej Jugoslaviji

(Poroda Jug. časnikar. odsek.)

Po zadnjih vesteh, ki nam bližnj Bjelovara je poginilo
prihajajo iz Jugoslavije po a-
meriških poročevalskih druž-
bah ali iz starega kraja narav-
nost, se potrjujejo vsa prejšnja
poročila o vojni, ki se naga-
njuje po vsej Jugoslaviji. Četni-
ško delovanje ni odpo poedi-
nih oseb in državljanov. tem-
več dejanski vojaški upor vse-
ga naroda v njegovi borbi za
svobodo. Po vsej Srbiji, se-
verni in južni, po vsej Črni go-
ri, v Bosni in v Hercegovini
ter na Hrvaškem, se narod
upira nemški in italijanski vojs-
ki in proti Paveličevim p a
čancem. Slovenija je od kul-
turnih držav tako odrezana, da
le malo poročil o grozotah, ki
se tam dogajajo, uide v svet.

Suhoparno poročilo iz Švice,
ki smo ga zadnjič objavili:
"Ljubljana je bila sinoči dve
uri v rokah četnikov" nas naj-
si prav ga ne razlagamo dobe-
sedno, navdaja s prepričanjem,
da tudi naš mali, mirni sloven-
ski narod ne more vzdržati. Iz
pripovedovanja onih redkih, ki
so ušli pogubi, sklepamo, da je
pri nas bujše kot kjerokoli drug-
je. Slike obsejanih slovenskih
izobražencev in semtertja kakš-
no suho poročilo, pisma, ki
uidejo paznemu očesu tujecev
biričev in pričanje poedincev,
ki so živi prišli iz peka, pri-
čajo, da se tam v naši dragi
Sloveniji, daleč od nšes civili-
ziranega sveta, bojuje boj za
življenje in smrt našega male-
ga naroda. Podobno kot v vsej
Jugoslaviji je tudi v Grčiji in
v Albaniji. Balkan se pod vo-
dstvom Jugoslovancev in Srbov
bojuje za vrnitev svobode, za
vrnitev svoje neodvisnosti.

Poročajo, da so srbski četni-
ki napadli vas Tabor. Po bur-
bi, ki je trajala osem dni in je
v njej bilo ubitih 400 oseb, so
četniki potopili vas in v zeli
prehajalstvo s seboj v zvezi.
Govorijo se, da imajo v tem pr-
delu visoko v gorah srbski čet-
niki svoje taborišče.

Radi neprestanih nemirov je
bil ustavljen promet na progi
Savala — Humi blizu Mostarja
v Hercegovini.
Na Savi ned Šabcem in Beo-
gradom je skupina četnikov
ustavila ladjo in vso pošto in
vse blago pometala z ladje v
vodo.

V borbah v severni Hrvatski
in v bližini Zagreba je poginilo
šest Paveličevih plačancev.
V Tuzli so ustrelili šest de-
lavcev zaradi sodelovanja s
srbskimi četniki.

Po neki vesti, ki je prišla iz
Beograda, je bilo tam ustrelje-
nih 50 srbskih "komunistov"
radi uboja enega nemškega vo-
jaka.
Brzojavno poročilo nemške
poročevalske družbe DNB jav-
lja, da je bilo v Sarajevu več-
raj ustreljenih 11 Srbov, obo-
jevalcev in načelnik Sokolov
Čedomir Milič. Hkratu poro-

SLOVENCII!

NAJBOLJ POPOLNA ZALOGA
SLOVENSKE FOTOGRAFSKE
POSREDOVALNICE
JOHN MARSH, Inc.
463 WEST 42nd STREET
NEW YORK, N. Y.

čajo o uporih po vsej Jugosla-
viji in zlasti o napadih srbskih
četnikov in vojske, ki se je u-
maknila v planine, na nemške
vojašnice in skladišča orožja.
Nemčija je vsled tega morala
povečati svoje posadke po vseh
vojašnicah, zlasti v Srbiji.

"Veliki poglavar" Pavelič
uvaja motorne oddelke za po-
bijanje "komunističnih" ne-
mirov v svoji "Neodvisni Hr-
vatski." "Proti poiskam, da bi
jih odpeljal v bombe proti Ru-
som, so se Hrvati tako odločno
uprli, da je moral opustiti vse
misli o taki pomoči Nemčiji.

Amerika o Jugoslaviji

(JCO.) — Ameriški tisk je v
zadnjih dneh večkrat dal svoje
priznanje Jugoslaviji in njeni
vlogi v današnji borbi za zma-
go načel pravice in svobode.
Številni članki so opozorili a-
meriško javnost na žrtve in ju-
naštvo Jugoslovancev, ki so raj-
ši izbrali smrt kakor sramotno
suzenstvo.

John T. Whitaker, znameniti
ameriški časnikar in dopisnik
"Chicago Daily News" se je
pred nekaj tedni vrnil iz Evro-
pe. Svoje vtise je napisal v vr-
sti člankov, od katerih je čet-
tega posvetil Jugoslaviji.

Mr. Whitaker, ki je odličen pozna-
valec razmer v Evropi in na
Balkanu, je točno označil veli-
ko važnost odločnega stašča
Jugoslavije in pravilno uvidel
daljnosežne posledice jugoslo-
vanskega odpora Hitlerju. Po-
udarja, da je varnost bliž-
njega vzhoda bila zagotovlje-
na s hrabrostjo Jugoslovancev,
Mr. Whitaker med drugim pravi:

"... Hitler začne obkoljevati
Balkan. Za Rumunijo tudi
Madžarska in Bolgarija vstopi-
te v nacijski tabor. Hitler iz-
vaja pritisk na Jugoslavijo in
njeni državniki očajajo v Ber-
lin. Če bi Jugoslavija vstopila
v Hitlerjev tabor, bi Turčija
moral pristopiti k ošiču, ali
pa bo doživela bliskovito voj-
no, ki ne bi trajala dalj kot dva
tedna. In tedaj Jugoslavija

pokvari Hitlerjev načrt."

Polkovnik William Donovan,
posebni poslanec predsedni-
ka Roosevelta, Mr. Arthur B.
Lane, poslanik Združenih drž-
av v Beogradu in polkovnik
Fortier, vojaški izvedenec Zdr-
žav, so razpravljali z jugo-
slovanskimi državniki. Obju-
biti niso mogli ničesar. Upra-
vičeno pa je bilo upanje, da bo
Amerika poslala Jugoslaviji o-
rožje, če bo Jugoslavija mogla
vzdržati, dokler orožje v to dal-
jano državo prispe.

In Jugoslovanci so se odločili.
Rajši so šli kot svobodni ljudje
v smrt, kakor da bi se uklonili
in živeli v nacijskem suženj-
stvu. Računali so s tem, da bo
Amerika pomagala in ne Nemci-
ja. Računali so s tem, da bo po
ameriški zmagi Jugoslavija zo-
pustala.

Jugoslavija je bila uničena.
Nemci so bili posebno kruti.
Zasuli so mesta z bombami in s
strojinicami, ubijali kmete, žene
in otroke. Toda — Jugoslova-
ni so pokvarili Hitlerjev načrt.
Turčija je postala odločnejša in
Hitlerju onemogočila lahko o-
svojitev Turčije, Sirije in Pa-
lestine pred spremembo vreme-
na v Libiji. Hitler je izpeljal
svoj napad na Kreta, toda ta
poteza se je, še dokler je napad
trajal, izprevidla v napore za
zavarovanje nemškega boka z
na padom na Rusijo, ne pa v iz-
hodno točko za napad na Si-
rijo.

Ameriški diplomaciji in ju-
goslovanskemu junaštvu smo
dolžni hvala, da je bližnji
vzhod še vedno varen. Tja da-
nes prihajajo ameriški tanki.
Tja lete ameriška letala. Če
bodo ameriška prevozna sred-
stva in ameriški letalci mogli
prožiti pomoč Angličem v
usodnih časih, ki so pred nami,
bi Suez utegnil postati Ahilova
peta Hitlerjeve moči."

Hon. Arthur Bliss Lane, po-
slanik Združenih držav v Beo-
gradu, je napisal članek, ki ga
je objavil veliki ameriški čas-
pis "Life" dne 15. septembra.

Peter Zgaga

Precej umesten predlog.

Dobil sem pismo, ki ga na
željo dopisnika brez njegovega
podpisa objavljam.

Kot berem v listih, kam-
panja za pomoč rojakom v go-
movini le bolj po polžovo na-
preduje.

Izdaja je bila dobra. Sloven-
ske podporne organizacije,

Naslov članka je bil "Conquest
of Yugoslavia." V njem piše
prikazuje glavne trenutke ju-
goslovanske zunanje politike,
pristop prejšnje jugoslovanske
vlade k silam osiše in junaško
odločnost naroda, ki ni hotel
pozabiti svojih zgodovinskih
izročil in svojo veliko ljubezen
do svobode in neodvisnosti. O-
pisuje razvoj dogodkov pred
27. marcem in poslej, posveča
Mr. Lane posebno pažno zrač-
nem napadu na Beograd in
med drugim navaja:

"... Veliko število zači gal-
nih bomb je bilo spuščeno v
sredo mesta, kjer ni bilo kakrš-
nihkoli vojaških postojank. Hi-
še so bili v plamenih — vročina
taka, da nas je pekla v lica, ko
smo se z brzino tridesetih milj
vozili mimo... Ulice so vse-
povsod bile posute z ometom in
z razbitim steklom. Naše po-
saništvo se je zdelo celo, ko pa
smo prišli pred glavni vhod,
smo videli, da je zadnji del
zgradbe spremenjen v gomilo
kamenja in ruševin. Na razme-
romah mali prostor, ki ga je
zavzemalo naše posaništvo, je
bilo spuščeno sedem bomb. Bi-
še poleg naše zgradbe so bile
porušene. Tisto noč je bila pre-
stolnica ogromno morje plame-
nov. K sredi je naslednja dva
dneva padal pozni sneg ter one-
možil daljnje širjenje požar-
a in nove letalske napade. Na
Veliki petek 11. aprila, so trije
madžarski letalci napadli sredi-
šču Beograda nekaj sto metov
od palače, na padajoč napad s smr-
tno. Prestolnica je mnogo trpe-
la. Ni bilo vode, ni bilo hrane,
ne razsvetljave, ne telefona, ne
brzojavnega prometa in ne po-
liceje. Mnogi, ki so jim domovi
bili porušeni, so od izčrpano-
sti pomrli. Kasneje je nemško
poveljstvo izdalo poročilo, da
je število mrtvih 15.000.

Zgodaj jutraj so Jugoslova-
ni dvignili v zrak tri mostove
čez Savo in Donavo. Na Veliko
noč so nemške čete vkorakale
v mesto. Prehajalstvo Beogra-
da je sprejelo zasedbo z grenki-
mi čustvi, toda mirno. Hodili
so z dvignjeno glavo in razen
maršskih nočnih napadov je pre-
vladoval mir. Z lastnimi očmi
smo videli, kako Nemci prazni-
jo trgovine in tovarnice vse ime-
tje na avtomobile; moja sopro-
ga in jaz sva videla, kako so

(Nadaljevanje na 4. str.)

predstavljajoče tisoče in tiso-
če članov, so se zavzele zanje
in imajo svoje ljudi v vodstvu.

Posebno agilen je predse-
dnik Ameriške Bratske Zveze,
ki je poslal med naš narod že
dosti v srce segajočih bodril.

Zdi se mi pa, da ni primer-
nega odziva in ga menda tudi
ne bo. Nerodno je sicer naga-
njati naše ljudi, naj pomagajo,
kajti človek bi domneval,
da ne bodo farizejsko odvrni-
li pogleda od zbčane in krva-
veče domovine, toda če se sa-
mi ne bodo zavedli svoje dolž-
nosti, bo pač treba najti na-
čin, da bodo storili kot se člo-
veku—in v tem slučaju — tr-
pečemu bratu že vsaj malo po-
maga.

V Ameriki imamo tri velike
podporne organizacije —
Ameriško Bratsko Zvezo,
Kranjsko Slovensko Katoli-
ško Jednito in Jugoslovansko
Narodno Podporno Jednito.

Vse tri imajo več nego sto-
tisoč članov, ki so povečini čla-
ni samo ene, ne pa dveh ali
vseh treh omenjenih treh orga-
nizacij.

Z ozirom na sedanje razme-
re, silen razvoj industrije in
splošne zaposlenosti jih je med
vsejmi presneto malo, ki bi ne
mogli na mesec že vsaj enega
dajma ali v skrajnem slučaju
kvodra pogrešati. Če pa pri
društvu kdo res ne zmore daj-
ma ali kvodra, ima nedvomno
nekaj takih društvenih sobra-
tov, ki jim je lahko brez škode
odrinili dolar.

Posamezna društva so avto-
nomna, to se pravi, da imajo v
marsikaterem pogledu prosto
roko ter lahko sklepajo o mar-
sičem, kar ne spada naravnost
v področje vrhovne organiza-
cije.

S svojo blagajno lahko dru-
štva po odrajanju pristojbin
glavnemu uradu sama razpola-
gajo, nalagajo neudeležencem
gotovih sej kazni, prirejajo ve-
selice, ki grade domove, revni-
m članom plačujejo ali jim
zalagajo assement ter darujejo
tudi v različne izven društve-
ne namene.

Zal, da mi ni znano, koliko
društev se je že zdramilo in
pozvalo svoje člane, naj daru-
jejo Slovenski akciji Jugoslo-
vanskega pomožnega odbora.
Treba bi bilo, da bi se zdrami-
la vsa društva in sicer takoj,
že pri prihodnji seji. Če pa
društveni odborništvo ne more
zbuhati v društvenihh samo-
zvesti in čuta človekoljubja,
naj bi glavni odbori vseh treh
velikih slovenskih podpornih
organizacij razpisali primeren
poseben assement na vse člane.
Če bi tega ne dopuščala pra-
vila, naj bi se glavni odbori
poslužili iniciative in splošne-
ga glasovanja.

Predlog glede katerega naj
bi vse članstvo glasovalo, naj
bi se približno takole glasil:

— Ali ste za to, da plača
vsak član na mesec (pet, deset
ali petindvajset centov) po-
sebnega assementa, ki bo po-
slan Slovenski sekciji Jugoslo-
vanskega pomožnega odbora,
kateri bo s tem denarjem po-
magal bratom v zaslužjeni
domovini?

Sicer bi pa po mojem mne-
nju niti tega ne bilo treba.

Omenjene tri slovenske orga-
nizacije so finančno dovolj
močne, da bi mogla vsaka brez
škode prispevati iz glavne bla-
gajne izdatnejšo vsoto — to je
nekaj tisočakov — v ta namen.
— To je moj predlog — za-
ključuje dopisnik, — javnost
naj pa razsoja o njem in sicer
brez dolgovestnih debat. Čas je
kratek, stika je pa tako veli-
ka, da si človek večje pred-
stavljati ne more.

Najbolji prijatelj

V peareči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od
16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja
vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo 2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so
tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za
kuhanje in se hočejo v njem čim bolj izvežbati in
izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

OGLASUJTE V "GLAS NARODA"

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

92

Zofija je pr istopila k namestnemu škofu in z rezkim glasom je rekla:

"Sliša sem, da ste zelo častihlepni. Radi bi postali dunajski nadškof. Prorok sem vam, da ne boste tega cilja nikoli dosegli."

Preden je prišel namestni škof do sape, je grofica odšla.

28. junij.

Franc Ferdinand je zvedel, da je cesar sklenil neizprosno braniti načelo zakonitosti in prisiliti prestolonaslednika, da se odreče ali ženitve z grofico Chotkovo ali prestolonasledstva. Po mnogih bridkih porazih svojega življenja je hotel Franc Jožef izvojevati vsaj to zmago. Zato je dobivalo ženitveno vprašanje v očeh dvora ter avstrijske in ogrske vlade pomen, ki se je moral zdeti neprizadetu človeku pretiran, da smešen. Plemenitaši so sklopali stave, češ, čigava volja bo obveljala, volja Franca Jožefa ali volja Franca Ferdinanda.

Ljudstvo pa, ne izveniši dunajskih prebivalcev, ki so drugače strastno vleklj dvorske čenče na uho, se vobče ni menilo za "Chotkovino zadevo." Franc Ferdinand je bil neprijubljen. Češka grofica, s katero se je hotel oženiti, ni ugajala nikomur, kdor jo je videl. Priporočevali so, da je zelo ošabna, zelo skopa, zelo častihlepna in da ne razume šale. Adi prestolonaslednik dobi svojo grofico ali ne, je bilo ljudstvu deveta skrb. Vsi poznavači dunajske ljudske duše so se čudili, da ni izkazovalo prebivalstvo dvojici, ki so jo hoteli po silih razdružiti, nikakih simpatij.

Zaljubljen dvojica ni imela zaveznikov. Vabam in grožnjam kneza Montenuova se ni nihče upiral. Le Janacek se ni dal premotiti. Okrog zvestega komornega sluga se je začelo v prvih tednih novega stoletja čudno snubljenje visokih gospodov. Sam knez Montenuova ga je odlikoval s povabiom ter ga poprosil, naj odvrne prestolonaslednika od ženitvene zamisli, ko je bilo že lepo število grofov, generalov, škofov, grofic in dvornih dant po Montenuovem nalogu bolj ali manj spretno poizkusilo prepričati vraga moža o zlem značaju grofice Chotkove.

Janacek, ki mu je prestolonaslednik zaupal kakor nikomur drugemu ne, so imeli za edinega človeka, ki bi mogel vplivati na svojejglavneža. Ponujali so odličnemu komornemu slugi mnogo denarja in lepo posestvo, po katerem je zdavnaj hrepenel. Nič ni zaleglo. Janacek je ostal nedostopen. Gospodarjeva volja mu je bila najvišja zapoved.

Ko je rok, ki si ga je bil cesar izgovoril, potekal in je Franc Ferdinand z vseh strani slišal, da mu misli cesar odbiti dovoljenje za ženitev, je obšla Zofija resilna misel. Neavtovala je ljubljenu prijatelj, naj se zateče k svetemu očetu po pomoč. Papeževa beseda je pri Francu Jožefu veljalo za legla. Če bi se dal papež pregovoriti in bi odobril ženo, bi bilo mnogo doseženega, nemara celo vse. Zofija je menila, da je treba svetemu očetu povedati, da bo velika katoliška država dobila v bodočem cesarju pobožnega, papežu otroško vdanega vladarja; da žena, ki se želi bodoči cesar z njo poročiti, prekaša s pobožnostjo vse nadvojvodinje, princeze in redovne gospe; da je bodoči cesar sklenil po svojem nastopu neusmiljeno iztrebiti sovražnike katoliške cerkve in vrniti duhovščini moč, ki je bila Rimu izza vlade Jožefa II. v Avstriji odvzeta. Ne prestolonaslednikova nameravana ženitev, temveč njegova odpranitev, krivična postavitev drugega prestolonaslednika, bi prizadejala katoliškemu prebivalstvu in cerkvi neizmerno škodo ter morda za zmerom preprečila nadvlado rimsko-katoliške vere v Srednji Evropi. Vse to, je menila Zofija bo treba svetemu očetu kar najprepričevalneje razložiti.

Franc Ferdinand je takoj izprevidel, da je ta pot edina, ki ga utegne privedi do cilja. Marija Terezija, materinsko skrbna mačeha, ki je te mesece prvič bridko obžalovala, da ni imela pri dvoru nič veljave in nič vpiva, je ponudila, da se takoj odpelje v Rim in sporoči svetemu očetu prošnjo Franca Ferdinanda. Prevzet od novega upanja, je nadvojvoda hvalno sprejel ponudbo.

Papež Leon XIII. je sprejel nadvojvodinjo z očetovsko dobrohotnostjo. S prevečanim nasmehom je je poslušal, ko mu je hvalila in slavila pobožnost Franca Ferdinanda in grofice Chotkove, in ljubezen te mačeha, ki je mogla biti vsaki materi za zgled in izpodbudo, ga je pripravila, da je brzdal ironijo, s katero je drugače izpregledoval vsako diplomatsko zvijačo političnih prosilcev. Tu se je borila prava mati za srečo svojega sina. In ker je papež takoj razumel politične razloge, s katerimi je Marija Terezija potrpla svojo prošnjo, mu ni bilo nevesel nopravzeto posredovalno vlogo, ki mu je bila namenjena. Leonu XIII. je bilo takrat devdeset let; vendar se še ni ukvarjal z mislijo, da ne bo več dolgo živel. Narobe, upal je, da bo po smrti sedemdesetletnega cesarja, ki je bil zvest sin cerkve, a premalo odločen nasprotnik njenih sovražnikov, doživel nov procvit cerkvene s lave in donavski monarhiji. In dejal si je, da bo prestolonaslednik, ki zaradi ženske zmagovito kljubuje volji starega cesarja, zmožen tudi žilavosti, ki je potrebna, da se zatare proticerkveno gibanje v Avstroogrske.

Papežev odhvaljeni diplomatski obraz je kar sijal od ustrežljivosti; zgrbančene, pergamentasto rumene, ženske nežne starčevske roke so se blagoslovljaje spustile na glavo petinštridesetletne nadvojvodinje, ki je hvalno in ponižno sprejela njegov blagoslov in vzneseno govorila o pastorkovi ljubezni, čeprav ni bila sama nikoli izkusila, kaj je ljubezen. Marija Terezija ni videla očakovega prekanjenega in modrega nasmeha; čutila se je obtrto z zarjo njegove svetosti. Še dolgo po tem, ko je bila zapustila avdienco dvorano, je plavala kakor na oblaku.

Čez nekaj dni je papežski nuncij na Dunaju predal cesarju svojo ročno pismo svetlega očeta. Ganjen se je Franc Jožef zagledal v drago pisavo, v tanke črte, ki so pričale o trepetu devdesetletne roke, hkratu pa o čudoviti jasnosti in trdnosti nevsakdanjega duha. Ko je Franc Jožef čital pismo, je čutil, da izgublja tudi ta boj, najbrže poslednji boj svojega življenja; kajti, ker se je papež s toplimi besedami zavzemal za to, da bi smel prestolonaslednik postavno skleniti zakonsko zvezo, in z najno dovednostjo zavračal vse ugovore, na katere se je opiralo cesarjevo nasprotno stališče, je dobivala prestolonaslednikova volja premoč, na kakršno vladar ni bil pripravljen.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Kako sem spoznal avstralske čete

Vdno in vedno čitamo, da so avstralske čete premagale to ali ono severnoafriško utrdbo. Vprašate, kakšne so prav za prav te čete. Naj obudim nekaj spominov.

V letu 1916 sem bil v Franciji interniran v okrožju Dordogne na grščini. Tu smo bili nastanjeni z ujetniki Nemci skupno. Pošiljali so nas, če se je kdo priglasi, na delo na deželo. Sili niso nikogar. Tako smo se peljali v juliju po železnici na delo. Na postaji Ribe-Rac smo za nekaj časa izstopili.

SODNIJSKI OGLASI iz stare domovine.

(Ta dva oglasa sta bila odposlana iz Ljubljane že 8. aprila, prejeli pa smo ju šele prejšnji teden. — Op. upravnistva.)

Og 13/41—2

UVEDBA POSTOPANJA ZA PROGLASITEV MRTVIM PRIMO JAKOB, rojen 29.4. 1896 na Studencu št. 173, rim. kat. vere, samski, pos. sin, zakonski sin Jakoba in Helene roj. Zalar, stanujoč na Igu 173, pristojen v občino Igo, srez Ljubljana, je odšel pred 20 leti v Ameriko, kjer se je naselil v Barbertonu, Ohio, kjer je baje kmalu po prihodu zapustil službo in odšel neznano kam ter se od tedaj ni več javil.

Vsa poizvedovanja o njegovi usodi so bila brezplodna. Domneva se, da je mrtev. Ker je potemtakem smatrat, da bo nastopila zakonita domneva smrti v smislu §25, št. 1 o. d. z., se uvede na prošnjo njegove sestre Repar Alojzije roj. Primo, delavke na Igu št. 173 postopanje za proglasitev mrtvim, ter se izda poziv, da se o pogrešanju poroča sodišču ali s tem postavljeni skrbnici gospe Repar Alojzije, delavki na Igu 173.

Primo Jakob se poziva, da se zgleda pri podpisnem sodišču ali drugače da kako vest o sebi.

Po 15. maju 1942 bo sodišče na vnovično prošnjo odločilo o proglasitvi mrtvim. Okrožno sodišče v Ljubljani, oddel. IV., dne 1. aprila 1941. Sodnik dr. Pompe Leon, I. r.

Og 7/41—4

UVEDBA POSTOPANJA ZA PROGLASITEV MRTVIM POHLIN MARTIN, rojen 27. oktobra 1880 v Zvaruljah št. 37, samski, delavec, nezakonski sin pok. Pohlin Marije, stanujoč v Zvaruljah št. 37, obč. Kolovrat, sedaj občina Mlinše, srez Litija, je odšel leta 1904 v Ameriko; kje se je v Ameriki naselil, ni znano, tudi poizvedbe potom časopisja so bile brezuspešne. Domneva se, da je mrtev, ker bi se vendar moral oglasiti.

Ker je potemtakem smatrat, da bo nastopila zakonita domneva smrti v smislu §24 št. 2 o. d. z., se uvede na prošnjo njegovega brata Pohlin Damjana, delavca v Zvaruljah št. 37 postopanje za proglasitev mrtvim ter se izda poziv, da se o pogrešanju poroča sodišču ali s tem postavljenemu skrbniku g. Pohlin Damjanu, delavcu v Zvaruljah št. 37.

Pohlin Martin se poziva, da se zgleda pri podpisnem sodišču ali drugače da kako vest o sebi.

Po 1. aprila 1942 bo sodišče na vnovično prošnjo odločilo o proglasitvi mrtvim. Okrožno sodišče v Ljubljani, oddel. IV., dne 10. marca 1194. Sodnik dr. Pompe Leon, I. r.

Kar zaskihamo: "Les Anzakes!" In že so nas segnali — bila nas je petnajstotica — v čakalnico. Pri tem so nam govorili: "On vien les Anzakes, uit, uit, ses ont tres terribles pour vous!" (Anzaki pridejo, ti so strašni za vas.) Torej skriti smo se morali pred Anzaki. Zakaj? Tega nismo vedeli. Sicer so radi Francozi pripovedovali in kazali. Žalibog, pa takrat še nismo razumeli dosti francoščine, pa nam njihova razlaga ni dovolj koristila. Le čudno se nam je zde'o, da so nas skrili pred Anzaki. Seveda, ker so bili nevarni za nas.

Ko pa sem se v letu 1917 v maju ustavljal s tovariši na veliki in lepi postaji v Lyonu in smo čakali na drug vlak, je kar naenkrat zavrsalo na peronu: "Les Anzakes!" Nas pa so zopet nagnali Francozi, da smo se morali pokriti.

Vrag vedi, sem si mislil, kakšni hudiči so ti Anzaki, če nas pred njimi tako skrivajo. Menda nas ne bodo kar živih odrli in požgali. Spremljevalec nam je s strahom pripovedoval, da so Anzaki ljudje, ki vse drugo, kar ni Francoz ali Anzake, pomore, da brez milosti vse pobijejo, pa naj dobijo "les Boches" (Nemci), kjer hočejo. Zatorej naj se skrbno skrijemo.

Zdaj poznate človeško radovednost; seveda sem bil tudi jaz zelo radoveden, kakšni so ti "hudiči." Pa sem se previdno pazil, a skrivaj opazoval te vražje Anzake. Vlak je stal na progi in polno je bilo Anzakov v njem. Vpili so, kričali, peli, ne vem, kaj še vse so počeli ti Anzaki. Bili so samski mladi, od 20 do 25 let stari, lepi stasiti fantje. Imeli so hlače doklerne, na nogah škornje do polovice golence, za skornji pa nože. Ker je bilo vroče, gor-njega odela in čepice niso imeli. Res, hudirjeva mladost. Ko so se odpeljali, sem zvedel, da so to avstralske čete, ki niso na fronti prizanašale ujetnikom in so baje vse poklale. Borile so se z neverjetnim pogumom, in so se jih Nemci najbolj bali. Povsod so imeli velik respekt pred Anzaki. To ime ni nič drugega, kakor začetnice uradnega vojskega naziva: Australian and New Zealand Army Corps. Torej borci iz Avstralije in Nove Zelandije. Ti vojaki slove po neustrašnem pogumu kakor naši Bosanci.

Pozneje, ko sem bil v civilni obleki, sem se celo razgovarjal z Anzaki. In sem spoznal, da so jako prijazni in bistri fantje. Z oči pa se jim bere odločnost, pogum in neustrašnost. Vozili so jih v letu 1916 in 1917 po vsej Franciji, z njimi so delali reklamo in vžigali domačinom pogum. Res je, da so nekaj nemških ujetnikov v nagji jezi napadli. Zato je bil tolikšen strah da so nas skrivali. Toda drugače so se obnašali prostodušno in veselo.

V. L.

V ALBANJO SO HOTELI ODITI V ČOLNU.

Vojaška patrola je blizu Vodi pri Šibeniku na veliki Turistični cesti srečala štiri dečke, ki so povedali, da so doma iz Zadra ter da hočejo priti v Albanijo. Dijaki trgovske šole Zanella, Baranovič, Gazzari in Radossi so pobegli od doma, ter v čolnu veslali proti jugu. Blizu otoka Murtera so prenočili. Čoln so privezali k bregu ter v njem spali. Zjutraj so pripuli v Pirovac. Veslali so na dve vesli. V Pirovacu so dečki ponujali za prodaj svoj čoln, ki je prav za prav last Zanellovega očeta, za 100 din. Toda nihče ga ni maral kupiti, ker je vsakdo spoznal, da so fantje pobegnili od doma in čoln vzele staršem ali

komu drugemu. Tako so fantje pustil svoj čoln v Pirovacu, nakar so peš krenili proti Šibeniku. Pri tem pa so zgrešili pravo pot ter zasilj proti Vodici, kam, kjer so jih ustavili orožniki.

Orožniki so fantiče kajpada prijazno povabili s seboj ter jim celo postregli z gorko hrano, ker so fantki bili že nekam sestradani. Nato pa so jih privel ilv Šibenik, kjer so jih izročili okrajnemu načelnstvu. Otroke bodo seveda vrnili njihovim staršem. Okrajno načelstvo je zato zgodbo teh italijanskih dečkov iz Zadra sporočilo italijanskemu podkonzulu v Šibeniku, ki se bo poslej briga za svoje mlade državljane.

POMEN RADIOAKTIVNIH SNOVI.

Razbijanje atomov, ki je bilo še pred leti mogoče samo z ogromno električno energijo, je zdaj mogoče na več načinov in to mnogo enostavnejših metodah. Točno rečeno, gre za izpremembo atomov, odnosno njihovih jeder, kajti razbijanje je samo gotov mehanizem. Normalna oblika izpremembe atomov, od katere poznamo sedaj že 50 reakcij, je oblika počasnega razbijanja in ohnove. Najpogostejša posledica obsevanja atomskih jeder z nenabitimi jedrskimi delci — hitrih ali s parafinom in vodo zadrževanih nevtronov — je umetna radioaktivnost.

Prof. Hahn, ki že več let z uspehom uporablja take zadrževane neutrone za svoje poizkuse, je pridobil že davno celo vrsto umetno radioaktivnih prvin, med njimi radioaktivno srebro, zlato in drugih kovin, tudi radioklor, radiokalcij in radionatrij. Radioaktivnost kovin se faktično že uporablja v metalurgiji, kajti s kratkim obsevanjem in s pomočjo Geigerjeve računske cevke lahko ugotovimo sestav kovinske zlitine. Sicer je pa napačno govoriti o umetni radioaktivnosti, ker moramo zdaj na podlagi poskusov skleniti, da zdaj vse prvne razpada — seveda v različnih počasih. Pri radiju znaša ta počas 1599 let, pri lažjih prvinah pa narašča pri-

S tem, da kupite obrambne bonde in znamke, pomagajte ne samo deželi, pač tudi sebi.

blizno v isti vrsti kakor so razporejeni po vodikah.

O presenetljivi možnosti uporabe izpremembe atomov v medicini piše prof. Fleischmann: V zadnjem času se je namreč posrečilo doseči uspehe pri uporabi radioaktivnega natrija pri leukemiji. Na drugačen način učinkuje pri tem izžarevanje delcev na bolezensko tvorbo belih krvnih teles, ni pa še ugotovljeno kako, kakor še ne vemo, kakšen je mehanizem učinka. Eno je gotovo, da namreč nastaja nova zdravilna metoda, z uporabo lahko dosegljivih umetnoradioaktivnih snovi namesto drugega radija.

AMERIKA O JUGOSLAVIJI.

(Nadaljevanje s 2. str.)

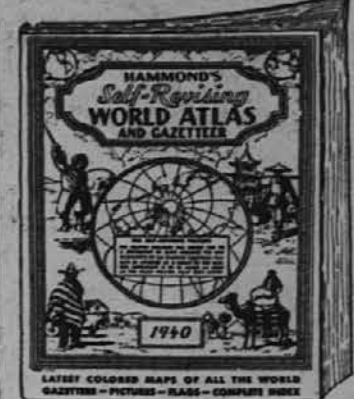
praznili belgijsko poslanstvo — celo igrače poslanikovih otrok so odnesli.

Demarec Bess, znani ameriški časnikar, je objavil 13. septembra v "The Saturday Evening Post" članek z naslovom: "And after Hitler..." ki v njem opisuje dve Evropi, ono s središčem v Berlinu in drugo s središčem v Londonu, kjer zdaj bivajo predstavniki podjarnjenih evropskih držav. V svojem članku posveča Mr. Bess pozornost odloku predsednika Roosevelta, ki je z njim imenovan Hon. A. Drexel Biddle-a za ameriškega ministra pri jugoslovanski vladi v izgnanstvu. V zvezi s tem Mr. Bess med drugim pravi:

"... Z imenovanjem svojega ministra pri jugoslovanski vladi, ki se še dobro naselila ni, je predsednik Roosevelt mislil — če nič drugega — da mora ameriška javnost tem Jugoslovancem v izgnanstvu pomagati, da znova osvoje te štiri dele svoje domovine, ki so zdaj pod oblastjo Nemcev, Italijanov, Madžarov in Bolgarov. Da se do

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsakemu čitatelju dnevnih vestí potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po najhitrejši ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev

42 velikih strani;
82 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma o smiselnih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kaja cel svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MEJE
NEMČIJO IN RUSIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIANJE
PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAKŠKE K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošljite svoto v znakah po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:

HARRISONOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA
KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojskujnih se držav, kakor bodo premenjene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

teh Jugoslovancov v izgnanstvu čutimo obvezane in da jim pomagamo, imamo mi Amerikanci posebne razloge. Naša vlada jim je odkrito dala vzpodbudo, da so se marca meseca uprli Nemčiji..."

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BEKILLO. Sestavil dr. F. J. Kern. Vezan. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj naredijo knjico — "How to become a citizen of the United States". V tej knjigi so vse pojasnila in zakoni za naseljenca. Cena 35c.

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK. Sestavil Franjo Dular. 278 strani. Cena trda vez \$1.50. Zelo koristna knjiga za vsakega živinozdravca; opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.

GOVEDOREJA. Sestavil R. Zagvar. 143 strani. S slikami. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDEJU. 111 strani. Cena 50c.

MLEKARSTVO. Sestavil Anton Pevc. S slikami. 168 strani. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena 50c.

NAJVEČJI SPISOVNIK. — 158 strani. Cena 50c.

NAŠE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBI in SESEDI. Sestavil Fran Erjavec. 224 strani. Broš. Cena 25c.

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vezan. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter šiviljarstvo. Cena \$1.—

ODKRITJE AMERIKE, slika H. MAJAH. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez Poljuden in ostančen opis odkritja novega sveta. Slika se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c.

PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str... Priročna knjica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno. Cena 75c.

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Sestavil dr. F. Veber. 341 strani. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti s glavnimi črami sodobne filozofije. Cena 50c.

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Sestavil Dr. F. Bradac. — 625 strani. Cena \$1.50.

UMNI ČEBELAR. Sestavil Frank Lammeyer. 163 strani. Cena \$1.—

VELIKI SLOVENSKI SPISOVNIK. Sestavil H. Podkrajšek. — 437 strani. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ZELIŠČA. 62 strani. Cena 25c.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.